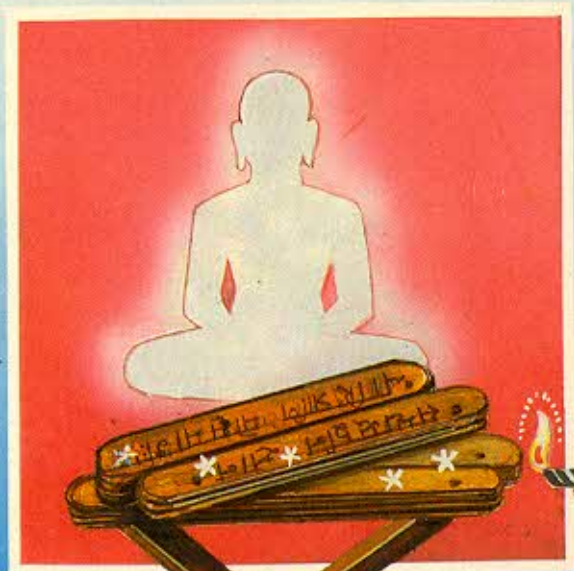

ಮಹಾಪುರಾಣ ಸೂಕ್ತಿಗಳು

37

ಪಂಡಿತರತ್ನ
ಎ.ಕುಂಟರಾಜ ಕಾಸ್ತಿಟ್ಟಪ್ಪ
ಜನ್ಮ ಕತಾಬ್ಬಿ 1888-1988

ಮಹಾಪುರಾಣ ನೂಕಿಗಳು

ಸಂಪಾದಕ

ಡಾ. ಎಂ. ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಪಂಡಿತರತ್ನ ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಟ್ರಸ್ಟ್

ಬೆಂಗಳೂರು

ದೂರವಾಣಿ ೬೪೯೪೬೧

ಆಶೀರ್ವಚನ

ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನೇ ಸೂಕ್ತಿ, ಸುಭಾಷಿತವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಅನೇಕ ಸೂಕ್ತಿಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಸೂಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಸುಭಾಷಿತವನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವವನು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ರಸಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಸುಭಾಷಿತ ರಸ. ಇದು ಎಂದೂ ಕೆಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸವಿದಷ್ಟು ಲವಲವಿಕೆ. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕಟು ವೃಕ್ಷದ ಎರಡು ಅಮೃತ ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಭಾಷಿತ. ಇವು ವಾಕ್ಯಮಾಣಕ್ಯಗಳು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬಹು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮಾತು ಸುಭಾಷಿತ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ತಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಜೀವನದ ಗುಣಾವಗುಣಗಳನ್ನು, ಧೈಯ ಆದರಗಳನ್ನು ಬಹುಮಾರ್ಮಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸೂಕ್ತಿಗಳು ಒಂದು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಇರುವುದೋ ಅಷ್ಟು ಆ ಕಾವ್ಯದ ಸೋಗಸು ಹೆಚ್ಚುವುದು.

ಇಂಥ ಸೂಕ್ತಿ (ಸು+ ಉಕ್ತಿ = ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತು) ಗಳನ್ನು ಕಾವ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿ ತೆಗೆದು, ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿರುವ ಸಂಗ್ರಹ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ಸಂಗ್ರಹ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸೂಕ್ತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯದಿರುವದೊಂದು ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಸಹ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಜೈನ ವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಪ್ರಾಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸಂಕಲಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಥವಾ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಯ ಅನುವಾದ ನೀಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸದೆ ಇರುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಇಂಥದೊಂದು ಕೊರತೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪುಸ್ತಕ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿವಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪುರಾಣವು ಮಹಾಸಾಗರದಂತೆ ವಿಶಾಲವಾಗಿದೆ. ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಅಮೂಲ್ಯ ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳಿರುವಂತೆ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಮೌಲಿಕ ನುಡಿಮುತ್ತುಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಡಾ. ಎಂ. ಎ. ಜಯಚಂದ್ರರು ಬಹುಶ್ರಮದಿಂದ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮಹಾಪುರಾಣದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು. ನಾನಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ

ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಮಹಾಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಮಹಾನುಬಂಧವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ತಯಾರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸೂಕ್ತಿಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹಾಪುರಾಣವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಯಸುವವರಿಗೆ ಅವರ ಈ ಕೃತಿ ವಿಶೇಷ ನೆರವಾಗಬಲ್ಲುದು. ಮಹಾಪುರಾಣದ ಸೂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು, ಭಾರತೀಯ ಜೀವನದರ್ಶನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಜೈನಧರ್ಮದ ಸಾರವನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ದಿವಂಗತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೇಸರಿ ಎ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜರು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಆದರ್ಶ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಉತ್ತಮ ಧಾರ್ಮಿಕರು, ಶ್ರಾವಣೋತ್ತಮರು. ಯಾವ ಸಮಾಜಕ್ಕಾದರೂ ಗೌರವ ತರುವ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಉಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಇಂಥವರ ಸ್ಮೃತಿಗಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನಿಜವಾಗಿ ತುಂಬ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದುದಾಗಿದೆ. 'ಮಹಾಪುರಾಣ ಸೂಕ್ತಿಗಳು' ಎಂಬ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಡಾ. ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರರಿಗೂ, ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಧನ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರುವ ದಿವಂಗತ ಎ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜರ ಕುಟುಂಬ ವರ್ಗದವರಿಗೂ, ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಂಡಿತರತ್ನ ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿ ಟ್ರಸ್ಟಿನ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಶುಭಾಶೀರ್ವಾದಗಳು.

ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ

ಕರ್ಮಯೋಗಿ

ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಭಟ್ಟಾರಕ ಸ್ವಾಮಿಗಳು

ಮುನ್ನುಡಿ

ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು, ಜನರಂಜಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವವರು ತಮ್ಮ ಮಾತುಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಪಂಡಿತರತ್ನ ಎ.ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು 'ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ಕೌಮುದಿ' ಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಗದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸುವಾಗ, ಸುಭಾಷಿತ ರೂಪದ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮೂಲರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದಕ್ಕೆ ಗದ್ಯಾನುವಾದವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಹಿರಿಯರ ಆಶಯದ ಮುಂದುವರಿದ ರೂಪವೇ ಈ ಗ್ರಂಥ.

ಮಹಾಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಅನುಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇವುಗಳ ಅನುವಾದವೂ ಸಹ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳವರದೇ, ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸದೊಂದಿಗೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸೂಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾದ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವಮಾನವ ಸಂದೇಶದಲ್ಲಿ 'ಮನುಷ್ಯಜಾತಿ ತಾನೊಂದೆ ವಲಂ' ಎಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲ ತತ್ತ್ವವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸೂಕ್ತಿ ಪಂಪನದು. ಪಂಪನಿಗೆ ಮೂಲ ಭಗವಾನ್ ಜೀನಸೇನಾಚಾರ್ಯರ, 'ಮನುಷ್ಯಜಾತಿರೈಕೇವ' ಎಂಬ ಮಾತು. ಆಚಾರ್ಯರ ಈ ಸೂಕ್ತಿಗೆ ಮೂಲ ಆಧಾರ ಜೈನದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ಸಮಾನತೆಯ ವಿಚಾರವೇ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಜೈನದರ್ಶನದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಮಹಾಪುರಾಣದ ಸೂಕ್ತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಹರಿಸಿದಷ್ಟೂ ಉಪಯುಕ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚು.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಟ್ರಸ್ಟಿಗೂ ಆಶೀರ್ವಚನವನ್ನು ನೀಡಿ ಆಶೀರ್ವಾದಮಾಡಿರುವ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಭಟ್ಟಾರಕ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಅವರಿಗೂ ನಾನು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಡಾ. ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ

ಪ್ರಕಾಶಕರ ಎರಡು ನುಡಿ

ಪ್ರಾತಃ ಸ್ಮರಣೀಯರಾದ ಶ್ರೀ ಭಗವಚ್ಚನಸೇನ ಗುಣಭದ್ರಚಾರ್ಯರ ಸಮಗ್ರ ಮಹಾಪುರಾಣ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪಂಡಿತರತ್ನ ಎತೂರರು ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಪಾಠಾಂತರದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಟ್ಟುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಾನುವಾದವನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ೧೯೪೦ರ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಮಹೋಪಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಬೃಹತ್ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವು ಈಗಾಗಲೇ ೧೯೮೧ ಮತ್ತು ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಮರುಮುದ್ರಣವಾಗಿ ಹೊರಬಂದಿದೆ.

ಈ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಪೈಕಿ ತಮ್ಮ ಗವನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಸುಮಾರು ಐದುನೂರು ಉತ್ತಮ ಸೂಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಡಾ|| ಎಂ.ಎ.ಜಯಚಂದ್ರರವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗ್ರಂಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರೆ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತವಾಗುವುದೆಂಬ ಆಶಯ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸಿದರು. ಈ ಸುತ್ತಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಡಾ. ಎಂ. ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ ಅವರಿಗೆ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಅನಂತ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಟನಾ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಇದರ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಹೇಗೆ ಭರಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆದಿದ್ದಾಗಲೇ ದಿವಂಗತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೇಸರಿ ಶ್ರೀ. ಎ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್ ಅವರ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಕುಂತಲ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸುಪುತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ್ ಅವರು ಅಪ್ರಾರ್ಥಿತವಾಗಿ ಶ್ರೀ. ಎ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜರ ದಿವ್ಯಸ್ಫುರಣಾರ್ಥ ಈ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶನದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. ಈ ಮಹನೀಯರ ಕೊಡುಗೆಯು ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಹಾಗೂ ಅನುಕರಣೀಯ. ಈ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಹಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಶ್ರೀ ಮಠದ ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಸ್ತಿಶ್ರೀ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಭಟ್ಟಾರಕ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಗಳವರು ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಮುದಿಯ

ಮಾಣಕೃದಂತೆ ಶುಭಾಶೀರ್ವಚನ ದಯೆ ಪಾಲಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀಗಳವರಿಗೆ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮುದ್ರಣದ ಮಾಲಿಕರಾದ ಶ್ರೀ ಅಶೋಕ್ ಕುಮಾರ್ ಅವರಿಗೂ, ಈ ಗ್ರಂಥ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮುದ್ರಣದ ಕರಡನ್ನೂ ತಿದ್ದಿ ಮುದ್ರಣದ ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿ ಸಹಕರಿಸಿರುವ ಡಾ. ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ ಅವರಿಗೂ, ಅಂದವಾದ ರಕ್ಷಾಕವಚವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀ ಆರ್. ಎಸ್. ಪದ್ಮರಾಜ್ ಅವರಿಗೂ, ರಕ್ಷಾಕವಚವನ್ನು ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿ ಬಿ.ಬಿ.ಡಿ ಪವರ್ ಪ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮಾಲಿಕರಿಗೂ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಚಿರಮುನಿಯಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು
೨೬-೪-೧೯೯೩.

ಪಂಡಿತರತ್ನ ಎ. ಶಾಂತಿರಾಜಶಾಸ್ತ್ರಿ ಟ್ರಸ್ಟ್

ಶ್ರಾವಕ ರತ್ನ ಎ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್

ಎ (ಆಣೆಕಾರ್) ಆರ್ (ರತ್ನರಾಜಯ್ಯ) ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ವಿದ್ಯುತ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಲೋಕದಲ್ಲೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ರಂಗದಲ್ಲೂ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಜನಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೈನ ಸಮಾಜ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೇಸರಿ(೧೯೭೭), ಜೈನಧರ್ಮ ಭೂಷಣ (೧೯೮೫) ವಿದ್ಯಾವಾಚಸ್ಪತಿ(೧೯೮೫), ಶ್ರಾವಕ ಶಿರೋಮಣಿ (೧೯೮೫) ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯರತ್ನ (೧೯೮೯) ಎಂಬ ಉಪಾಧಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಗೌರವಗಳಿಂದ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತು.

ಇವರು ಜೈನ ಸಮಾಜದ ಪ್ರಥಮ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಎಂದು ಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಪುಟ್ಟಸ್ವಾಮಯ್ಯನವರ ಮೊಮ್ಮಗನಾಗಿ, ದಕ್ಷ ಹಿರಿಯ ಫೋಲಿಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಯೆಂದು ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದ್ದ ಶ್ರೀ ರತ್ನರಾಜಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಮತಿ ಕಮಲಮ್ಮನವರ ಐವರು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯಮಗನಾಗಿ ೨೯-೬-೩೧ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ, ಪ್ರೌಢ ವ್ಯಾಸಂಗವೆಲ್ಲ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ೧೯೫೪ರಲ್ಲಿ ಇವರು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಬಿ.ಇ. ಪದವಿಧರರಾದರು. ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಯಾನಿಕಲ್ ಬಿ.ಇ. ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಇವರದು ಬತ್ತದ ವಿದ್ಯಾದಾಹ. ೨೩ ವರ್ಷಗಳನಂತರ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಎಂ.ಎ. ಪದವಿಧರಾದರು.

೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಇವರು ಶಿಂಷಾ ವಿದ್ಯುದಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯುತ್ ಮಂಡಲಿಯ ಸೂಪರ್ ವೈಸರ್ ಆಗಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ, ಅದೇ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಜನರಲ್ ಎಂಬ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಅಖಂಡ ೩೪ ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಯಶೋವಂತರಾಗಿ ೧೯೮೯ರಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತರಾದರು.

೧೯೮೫ ಹಾಗೂ ೧೯೯೦ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜಪಾನ್ ಹಾಗೂ ಅಮೆರಿಕಾ ದೇಶಗಳ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿ ಬಂದರು. ಈ ಎರಡೂ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ ಅಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ

ಸಮರ್ಪಣೆ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕೇಸರಿ

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್

೧೯-೬-೧೯೩೧

೨-೮-೧೯೯೦

ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಗಳ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಪಸರಿಸಿ ಬಂದರು.

ಜೂನ್ ೧, ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಶಕುಂತಲ ಅವರು ಎ.ಆರ್.ನಾಗರಾಜರ ಜೀವನ ಸಂಗಾತಿಯಾದರು, ಸಹಧರ್ಮಿಣಿಯಾದರು. ಸತಿಪತಿಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಅನೇಕ ಮುನಿಗಳಿಗೆ, ಭಟ್ಟಾರಕರಿಗೆ ಆಹಾರದಾನಮಾಡಿ ಪುನೀತರಾದರು. ಇವರ ಸುಖೀ ದಾಂಪತ್ಯ ವೃಕ್ಷದ ಫಲಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ - ಶ್ರೀಮತಿ ಉಷಾ, ಶ್ರೀಮತಿ ಸಂಧ್ಯಾ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಮಂಜುನಾಥ್.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಎಸ್. ಧರಣೇಂದ್ರಯ್ಯನವರ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಎ. ಆರ್. ನಾಗರಾಜರು, ತಾನು ಒಲಿದಂತೆ ಹಾಡುವ ಗಮಕ ಶೈಲಿಯೊಂದನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಪ್ರಾಚೀನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಅರ್ವಾಚೀನರಿಗೆ ರುಚಿಸುವಂತೆ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೈನ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಕೇಳುವ ಪದ್ಧತಿ ನಿಂತು ಹೋದಂತಿದ್ದುದನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಿದರು. ಆದಿಪುರಾಣ, ಅಜಿತಪುರಾಣ, ಗದಾಯುದ್ಧ ಭರತೇಶ ವೈಭವ, ಪಂಪ ರಾಮಾಯಣ, ಯಶೋಧರ ಚರಿತೆ, ರತ್ನಾಕರ ಶತಕ, ಅಪರಾಜಿತ ಶತಕ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ಕೃತಿಗಳ ಸಾವಿರಾರು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕದ ನೆರವಿಲ್ಲದೆ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಕಾವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೂರಾರು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು, ಅನೇಕ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ಸತ್ಕಾರ್ಯದಿಂದಲೇ ಅವರು ಕೀರ್ತಿವಂತರಾದರು ಹಾಗೂ ಅವರ ಹೆಸರು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಿರಸ್ಥಾಯಿಯಾಯಿತು.

ನರಸಿಂಹರಾಜಪುರ ಮತ್ತು ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಜೈನಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು. ಬೆಳಗೊಳದ ಚಿಕ್ಕ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ತೇರಿನ ಬಸದಿಯನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಎಸ್.ಡಿ.ಜಿ.ಎಂ.ಐ. ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು-ಸುಮಾರು ೧೭-೧೮ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ. ೧೯೮೧ರ ಮಹಾಮಸ್ತುಕಾಭಿಷೇಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುನಿಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾನಂದರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಭಕ್ತಾಮರ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಇವರು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರತ್ನಾಕರ ಹಾಗೂ ಅಪರಾಜಿತ ಶತಕಗಳಿಗೆ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮುನಿಶ್ರೀ

ವಿದ್ಯಾನಂದರ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ಶ್ರೀ.ಜಿ.ಬ್ರಹ್ಮಪ್ಪ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಹಲವು ಸಂಸ್ಕರಣ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಉಪಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೇವೆ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾಗಿದೆ.

ಧರ್ಮ, ಯಶಸ್ಸು, ಸುಖ- ಈ ಮೂರು ಸೇವನೆಯಿಂದಲೇ ಶ್ರಾವಕನ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದೆಂದು ಪಂಡಿತ ಆಶಾಧರರು ತಮ್ಮ ಸಾಗಾರಧರ್ಮಾಮೃತದಲ್ಲಿ ಸಾರಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಮೂರು ಎ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಷ್ಟುರಿಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಆಯುಷ್ಯದ ಕೊನೆಕೊನೆಯ ಸಂವತ್ಸರಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಯೋಗಿಯಂತೆ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದರು. ಆ ಸಮಯದ ಪ್ರತಿಭಾಷಣದಲ್ಲೂ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಹೋತ್ಸವ ಎಂದು ಕರೆದಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶರೀರದ ನಶ್ವರತೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ರತ್ನಾಕರನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥವರು ಆಗಸ್ಟ್ ೭, ೧೯೯೦ರ ರಾತ್ರಿ ಪಂಚನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಶಾಂತವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಇಹದ ಬದುಕಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ ಹಾಕಿದರು. ಇಂದು ಅವರು ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲವಾದರು ಸಹ ಧ್ವನಿ ಮುದ್ರಿತಗೊಂಡಿರುವ ಅವರ ಪ್ರವಚನ ವಾಣಿ ಹಾಗೂ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಸಮಾಜೋಪಯೋಗಿ ಸೇವೆಗಳು ಅವರ ನೆನಪನ್ನು ಸದಾ ತರುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

ಅರ್ಪಣೆ

ಪಂಪ ರನ್ನ ಜನ್ನ ಅಭಿನವಪಂಪ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ
 ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳ
 ಕಾವ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು
 ತಮ್ಮ ಅಮೋಘ ಭಾಷಣಗಳ ಮೂಲಕ
 ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ
 ಪಸರಿಸಿದ
 ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಕೇಸರಿ
 ಎ.ಆರ್. ನಾಗರಾಜ್ ಅವರ
 ಸ್ಮೃತಿಗೆ

ಮಹಾಪುರಾಣ ಸೂಕ್ತಿಗಳು

ಅಂತಕೋ ದುರ್ನಿವಾರೋತ್ಪ ವಾಯುತೇ ಸೋಪಿ ಹೇಲಯಾ|
ಜಿನಸ್ಮರಣ ಮಾತ್ರೇಣ ನ ವಾಯೋನೈ ಸ ಕೋ ರಿಪುಃ || ೧

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಮನನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಕಷ್ಟ. ಜಿನೇಶ್ವರರ ಸ್ಮರಣ ಮಾತ್ರ ದಿಂದ ಆ ಯಮನೂ ಸುಲಭದಿಂದ ನಿವಾರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆಂದ ಮೇಲೆ, ಬೇರೆ ಯಾವ ಶತ್ರುವು ನಿವಾರಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ? (೬೨ : ೨೮೬)

ತದಂತಕ ಪ್ರತೀಕಾರಃ ಸ್ಮರಣೇಯೋ ಮನೀಷಿಭಿಃ|
ಜಗತ್ತಯೈಕ ನಾಥೋರ್ಹನ್ ಪುರೇಹ ಚ ಹಿತಾವಹಃ|| ೨

ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಆ ಯಮನಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಅರ್ಹತ್ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹಿತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. (೬೨ : ೨೮೭)

ಭವದ್ ಭಾಷಾ ಬೃಹನ್‌ನಾವಾ ರತ್ನತ್ರಯ ಮಹಾಧನಾಃ|
ಸ್ವಸ್ಥಾನಂ ಜನ್ಮವಾರಾಶೇರವಾಪನ್ ಸುಖಸಾಧನಂ || ೩

ತಮ್ಮ (ಜಿನನ) ವಚನವೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಹಡಗಿನಿಂದ ರತ್ನತ್ರಯವೆಂಬ ಮಹಾಧನ ವುಳ್ಳವರು ಜನ್ಮವೆಂಬ ಸಾಗರದಿಂದ ಸುಖಸಾಧನವಾದ ಸ್ವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದರು. (೬೨ : ೨೯೧)

ವಿರಾಗಃ ಸರ್ವವಿತ್ಸಾರ್ವಃ ಸೂಕ್ತ ಸೂನ್ಯತ ಪೂತವಾಕ್|
ಆಪ್ತಃ ಸನ್ಯಾಸದೇಶೀ ಯಸ್ತದಾಭಾಸಾಸ್ತತೋ ಪರೇ || ೪

ಯಾವನು ರಾಗರಹಿತನು, ಸರ್ವಜ್ಞನು, ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಹಿತಕರನು, ಯುಕ್ತಿ ಯುಕ್ತವು, ಸತ್ಯವೂ ಪವಿತ್ರವೂ ಆದ ವಚನವುಳ್ಳವನು, ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ವನು ಆಗಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಆಪ್ತನು. ಅವನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯವರು ಆಪ್ತಾಭಾಸರು (ನಿಜವಾದ ಆಪ್ತರಲ್ಲ). (೬೯ : ೧೩)

ಸುದುರ್ಲಭಂ ಯದನ್ಯತ್ರ ಚಿರಾದಪಿ ಸುಭಾಷಿತಂ|
ಸುಲಭಂ ಸ್ವೈರ ಸಂಗ್ರಾಹ್ಯ ತದಿಹಾಸ್ಮಿ ಪದೇ ಪದೇ|| ೫

ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಹುಡುಕಿದರೂ ದೊರೆಯದಿರುವ ಸುಭಾಷಿತ
ವನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪದದಲ್ಲಿಯೂ ಸುಲಭವಾಗಿಯೂ ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿಯೂ
ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. (೨ : ೧೨೨)

ಯಥಾ ಮಹಾರ್ಷಿತ್ಯಾನಾಂ ಪ್ರಸೂತಿರ್ಮರಾಕರಾತ್ |
ತಥೈವ ಸೂಕ್ತರತ್ನಾನಾಂ ಪ್ರಭವೋಸ್ತಾತ್ಪುರಾಣತಃ || ೭

ಬಹು ಮೂಲ್ಯ ರತ್ನಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಹೇಗೆ ಸಮುದ್ರದಿಂದಲೋ ಹಾಗೆ ಸುಭಾಷಿ
ತಗಳೆಂಬ ರತ್ನಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಈ ಪುರಾಣದಿಂದಾಗುವುದು. (೨ : ೧೧೬)

ಸುಭಾಷಿತ ಮಹಾಮುತ್ಯಾನ್ ಪ್ರಯುಕ್ತಾನವಿಮಂತ್ರಿಭಿಃ |
ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಕೋಪಮಾಯಾಂತಿ ದುರ್ಗ್ರಹಾ ಇವ ದುರ್ಜನಾಃ || ೮

ದುಷ್ಟ ಗ್ರಹಪೀಡಿತರು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕವಿಗಳೆಂಬ
ಮಂತ್ರಿಕರು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಸುಭಾಷಿತಗಳೆಂಬ ಮಹಾಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದುರ್ಜನ
ನರು ಕೋಪಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. (೧ : ೮೮)

ಯದ್ವಚೋ ದರ್ಪಣೇ ಕೃತ್ವಂ ವಾಜ್ಞಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿತಂ |
ತಾನ್ಯವೀನ್ಯಹುಮನ್ಯೇಹಂ ಕಿಮನ್ಯೈಃ ಕವಿಮಾನಿಭಿಃ || ೯

ಯಾವ ಕವಿಗಳ ವಚನವೆಂಬ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿ
ದ್ದಿತೋ ಅಂತಹ ಕವಿಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತೇವೆ. ತಾವೂ ಕವಿಗಳೆಂದು ಅಹಂಕಾರ
ಪಡುವ ಬೇರೆ ಕವಿಗಳಿಂದೇನು? (೧ : ೪೦)

ಕವಿರೇವ ಕವೇರ್ವೇತ್ರಿ ಕಾಮಂ ಕಾವ್ಯ ಪರಿಶ್ರಮಂ |
ವಂಧ್ಯಾಸ್ಸನಂಧಯೋತ್ಪತ್ತಿ ವೇದನಾಮಿವ ನಾಕವಿಃ || ೯

ಕವಿಯೇ ಕವಿಗಳ ಕಾವ್ಯದ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ. ಬಂಜೆಯು
ಶಿಶುವಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ವೇದನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದಿರುವಂತೆ, ಕವಿಯಲ್ಲದವನು ಕವಿಯ
ಕಾವ್ಯದ ಪರಿಶ್ರಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರನು. (೪೩ : ೨೪)

ಗುರೂಣಾಂ ಯದಿ ಸಂಸರ್ಗೋ ನ ಸ್ಯಾನ್ಯ ಸ್ಯಾದ್ಗುಣಾರ್ಜನಂ |
ವಿನಾ ಗುಣಾರ್ಜನಾತ್ಪ್ನು ಸ್ಯ ಜಂತೋಃ ಸಫಲ ಜನ್ಮತಾ || ೧೦

ಗುರುಗಳಿಂದ ಯಾವ ಸಂಸರ್ಗವೂ ನಡೆಯದಿದ್ದರೆ ಸ್ಯಾದ್ಗುಣಾರ್ಜನಂ
ವಿನಾ ಗುಣಾರ್ಜನಾತ್ಪ್ನು ಸ್ಯ ಜಂತೋಃ ಸಫಲ ಜನ್ಮತಾ || ೧೦

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗುರುಗಳ ಸಂಸರ್ಗವು ಇಲ್ಲದ ಹೋದರೆ ಸದ್ಗುಣಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗು
ವುದಿಲ್ಲ. ಸದ್ಗುಣಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಪ್ರಾಣಿಯ ಜನ್ಮವು ಹೇಗೆ ಸಫಲವಾಗು
ವುದು ? (೯ : ೧೭೩)

ರಸೋಪವಿದ್ಯಃ ಸನ್ ಧಾತುರ್ಯಥಾ ಯಾತಿ ಸುವರ್ಣತಾಂ |
ತಥಾ ಗುರು ಗುಣಾಶ್ಚಿಷ್ಟೋ ಭವ್ಯಾತ್ಮಾ ಶುದ್ಧಿ ಮೃಚ್ಛತಿ || ೧೧

ಸಿದ್ಧರಸದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಕಬ್ಬಿಣವು ಬಂಗಾರವಾಗುವಂತೆ ಗುರುಗಳ ಗುಣಗಳ
ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಭವ್ಯಾತ್ಮನು ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. (ಕರ್ಮವು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿ
ಶುದ್ಧನಾಗುವನೆಂದು ಅರ್ಥವು) (೯ : ೧೭೪)

ನ ವಿನಾ ಯಾನಪಾತ್ರೇಣ ತರೀತುಂ ಶಕ್ಯತೇರ್ಣವಃ |
ನರ್ತೇ ಗುರೂಪದೇಶಾಚ್ಚ ಸುತರೋಯಂ ಭವಾರ್ಣವಃ || ೧೨

ಹಡಗು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುಗಳ
ಉಪದೇಶವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸುಖದಿಂದ ದಾಟುವುದಕ್ಕೆ
ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. (೯ : ೧೭೫)

ಯಥಾಂಧತಮಸಚ್ಚಕ್ಷ್ಮಾ ನಾರ್ಥಾನ್ವೀಪಾದ್ವಿನೇಕ್ಷತೇ |
ತಥಾ ಜೀವಾದಿ ಭಾವಾಂಶ್ಚ ನೋಪದೇಷ್ವರ್ವಿನೇಕ್ಷತೇ || ೧೩

ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ದೀಪವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನೋಡುವುದಿ
ಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಉಪದೇಶಕನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವಾದಿ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಿ
ಲ್ಲ. (೯ : ೧೭೬)

ಬಂಧವೋ ಗುರುವಶ್ಚೇತಿ ದ್ವಯೇ ಸಂಪ್ರೀತಯೇ ನೃಣಾಂ |
ಬಂಧವೋ ತೈವ ಸಂಪ್ರೀತ್ಯೈ ಗುರುವೋಮುತ್ರ ಚಾತ್ರ ಚ || ೧೪

ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಬಂಧುಗಳೂ ಗುರುಗಳೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವ
ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಬಂಧುಗಳು ಈ ಭವದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡು
ತ್ತಾರೆ. ಗುರುಗಳು ಈ ಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಭವದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನುಂಟು
ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. (೯ : ೧೭೭)

ಲಬ್ಧಂ ತೇನೈವ ಸದ್ಭಿನ್ಯ ಸಕೃತಾರ್ಥಃ ಸ ಪಂಡಿತಃ |
ಪರಿಸ್ಪುರತಿ ನಿರ್ವಾಜಂ ಯಸ್ಯ ಸದ್ವರ್ತನಂ ಜ್ಯದಿ || ೧೫

ಲಬ್ಧಂ ತೇನೈವ ಸದ್ಭಿನ್ಯ ಸಕೃತಾರ್ಥಃ ಸ ಪಂಡಿತಃ |
ಪರಿಸ್ಪುರತಿ ನಿರ್ವಾಜಂ ಯಸ್ಯ ಸದ್ವರ್ತನಂ ಜ್ಯದಿ || ೧೫

ಯಾವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಲವಾದ ಸಮ್ಯಗ್‌ವರ್ತನವು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತ
ದೆಯೋ ಅವನ ಜನ್ಮವೇ ಸಫಲವಾದುದು. ಅವನೇ ಕೃತಾರ್ಥನು. ಅವನೇ
ಪಂಡಿತನು. (೯ : ೧೩೦)

ಸ್ಥಿರಂ ಧರ್ಮತರೋರ್ಮೂಲಂ ದ್ವಾರಂ ಸ್ವರ್ಮೋಕ್ಷವೇಶನಃ |
ಶೀಲಾಭರಣ ಹಾರಸ್ಯ ತರಲಂ ತರಲೋಪಮಂ || ೧೬

ಸಮ್ಯಗ್‌ವರ್ತನವು ಧರ್ಮವೆಂಬ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ದೃಢವಾದ ಬೇರಾಗಿದೆ. ಸ್ವರ್ಗ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ
ಮನೆಗೆ ದ್ವಾರವಾಗಿದೆ. ಶೀಲಗಳೆಂಬ ಅಭರಣಗಳ ಹಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ
ಹಾರದಲ್ಲಿರುವ ಮಧ್ಯದ ಮಣಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. (೯ : ೧೩೧)

ಉತ್ತಮಾಂಗಮಿವಾಂಗೇಷು ನೇತ್ರದ್ವಯಮಿವಾನನೇ |
ಮುಕ್ತಂಗೇಷು ಪ್ರಧಾನಾಂಗಮಾಪ್ತಾಃ ಸದ್ವರ್ತನಂ ವಿದುಃ || ೧೭

ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ಮಸ್ತಕವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವಂತೆಯೂ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ನೇತ್ರವು
ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವಂತೆಯೂ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗ್‌ವರ್ತನವು ಪ್ರಧಾನವಾದುದು
ದಂದು ಆಪ್ತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. (೯ : ೧೩೨)

ಪ್ರತೀಹಿ ಧರ್ಮ ಸರ್ವಸ್ಯಂ ದರ್ಶನಂ ಚಾರು ದರ್ಶನ |
ತಸ್ಮಿನ್ಮಾಪ್ತೇ ದುರಾಪಾಣಿ ನ ಸುಖಾನೀಹ ದೇಹಿನಾಂ || ೧೮

ಎಲೈ ಆರ್ಯನೇ ಸಮ್ಯಗ್‌ವರ್ತನವು ಧರ್ಮದ ಸಾರವೆಂದು ತಿಳಿ. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ
ಸಮ್ಯಗ್‌ವರ್ತನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸುಖಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ದುರ್ಲಭ
ಭವಲ್ಪವು. (೯ : ೧೩೩)

ಜನೋಪದಿಷ್ಯ ನಿರ್ಗಂಥ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗೇ ರುಚಿರ್ಮತಾ |
ನಿಶಂಕತಾದಿಕಾಷ್ಠಾಂಗಾ ವಿಶುದ್ಧಿದರ್ಶನಸ್ಯ ಸಾ || ೧೯

ಜನೇಶ್ವರರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೂ ಪರಿಗ್ರಹ ರಹಿತವೂ ಆದ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗ
ದಲ್ಲಿ ನಿಶಂಕಾದಿ ಅಷ್ಟಾಂಗಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರೀತಿಯು ಯಾವುದಿದೆಯೋ ಅದು ದರ್ಶನ ಶುದ್ಧಿ
ಯೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು. (೯ : ೧೩೪)

ತಮಸ್ಯಂಧೇ ನಿಮಜ್ಜಂತಿ ಸಜ್ಜಾನ ದ್ವೇಷಿಣೋನರಾಃ |
ಅಪ್ರೋಪಜ್ಞಮತೋ ಜ್ಞಾನಂ ಬುಧೋಭ್ಯಸೈದನಾರತಂ || ೨೦

ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವ ಜನಗಳು ಗಾಢವಾದ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿವೇಕಿಯಾದವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಪ್ತರ ಮೊದ
ಲನೆಯ ಜ್ಞಾನವಾದ ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬೇಕು. (೧೦ : ೧೦)

ಸ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರೇ ಚಾಸ್ತಿಶ್ಚಪಸಿ ದ್ವಾದಶಾತಕೇ |
ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನೈವಾಸ್ತಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇನ ಸಮಂ ತಪಃ || ೨೧

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇಭರತೋ ಭಿಕ್ಷುರ್ನಿಭೃತಃ ಸಂವೃತೇಂದ್ರಿಯಃ |
ಭವೇದೇಕಾಗ್ರಧೀರ್ಧೀಮಾನ್ವಿನಯೇನ ಸಮಾಹಿತಃ || ೨೨

ಹನ್ನೆರಡು ಪ್ರಕಾರವಾದ ಬಾಹ್ಯ ಅಭ್ಯಂತರ ತಪಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಬಹು
ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ತಪಸ್ಸು ಮುಂದೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ
ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ.

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ ಮುನಿಯು ನಿಶ್ಚಲನೂ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹವುಳ್ಳವನೂ
ವಿನಯದಿಂದ ಯುಕ್ತನೂ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯೂ ಏಕಾಗ್ರವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆಗು
ವನು. (೨೦ : ೧೯೮, ೧೯೯)

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇನ ಮನೋರೋಧಸ್ಯತೋಕ್ಷಾಣಾಂ ವಿನಿರ್ಜಯಃ |
ಇತ್ಯಾಕಲಯ ತೇ ಧಿರಾಃ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇ ಧಿಯಮಾದಧುಃ || ೨೩

ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನದಿಂದ ಮನೋನಿಗ್ರಹವೂ ಆದರಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಜ
ಯವೂ ಆಗುವುದೆಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿದ ಆ ಧೀರರು ಶಾಸ್ತ್ರಾಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ
ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟರು. (೨೪ : ೧೩೪)

ಪಾಪಾಪಾಪೋಪಲೇಪೋಪಕ್ಷೇಪೋ ಯೇನೋಪಪದ್ಯತೇ |
ತದ್ವೇಯಂ ತದನುಷ್ಠೇಯಂ ತದಧ್ಯೇಯಂ ಸದಾ ಬುಧೈಃ || ೨೪

ಯಾವುದರಿಂದ ಪಾಪ-ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳ ಲೇಪದ ನಾಶವುಂಟಾಗುವುದೋ
ಅದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಯಾವಾಗಲೂ ಧ್ಯಾನಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕು.
ಅದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು. (೨೫ : ೪೯)

ಸದ್ವೈಷ್ಣಿ ಜ್ಞಾನ ಚಾರಿತ್ರ ತ್ರಯಂ ಯಃ ಸೇವತೇ ಕೃತೀ |
ರಸಾಯನವಿವಾತರ್ಕಂ ಸೋಮ್ಯತಂ ಪದಮಶ್ರುತೇ || ೨೫

